

SÁRPILIS KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVE

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

SÁRPILIS KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉHEZ

Tartalomjegyzék

1. A környezeti értékelés kidolgozási folyamatának ismertetése	4
1.1 Előzmények	
1.2. A tervezési folyamat más részeihez való kapcsolódása	
1.3. A környezeti értékelés készítése során tett javaslatok hatása a terv alakulására	
1.4. A környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása	
1.5. A környezeti értékelés készítéséhez felhasznált adatok forrása	
2. A terv kidolgozásakor vizsgált változatok rövid ismertetése	5
2.1. A terv céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése	
2.2. A terv összefüggése más releváns tervekkel, illetve programokkal	
3. A tervmegvalósítás környezeti hatásainak, következményeinek feltárása	6
3.1. A terv céljainak összevetése magasabb szintű környezet- és természetvédelmi szabályokkal.....	6
A térségi programokkal való kapcsolatok	
Tolna Megye Komplex Fejlesztési Programja	
Tolna megye területrendezési terve – program (VÁTI, 2005)	
Szekszárd-Tolnai Kistérség Területfejlesztési Konceptiója	
3.2. A jelenlegi környezeti helyzet releváns elemeinek ismertetése	9
3.2.1. A terület környezeti jellemzőinek azonosítása.....	9
3.2.1.1. Domborzati adatok	
3.2.1.2. Földtani adottságok	
3.2.1.3. Vízrajz	
3.2.1.4. Vízföldtani viszonyok	
3.2.2. Talaj- és vízvédelem	11
3.2.2.1. Felszíni vizek	
3.2.2.2. Földvédelem, felszín alatti vizek	
3.2.3. Természet és tájvédelem	12
3.2.3.1. Tájhasználati konfliktusok	
3.2.3.2. Tájképi értékek	
3.2.3.3. Sárpilis zöldfelületi rendszere	
3.2.4. A környezeti állapot egyéb jellemzőinek leírása.....	14
3.2.4.1. Levegőtisztaság-védelem	
3.2.4.2. Klimatikus viszonyok	
3.2.4.3. A légszennyezettség határértékei	
3.2.4.3.1. Egyedi fűtések	

3.2.4.3.2. Mezőgazdasági és szolgáltató létesítmények	
3.2.4.3.3. Közlekedés	
3.2.4.4. Hulladékkezelés	
3.2.4.4.1. Települési szilárd hulladék	
3.2.4.4.2. Termelési hulladék	
3.2.4.4.3. Veszélyes hulladék	
3.2.4.4.4. Egyéb hulladék	
3.2.4.5. Zaj elleni védelem	
3.2.4.5.1. Közlekedés hatása	
3.2.4.5.2. Szórakoztató létesítmények	
3.2.4.5.3. Üzemi zajforrások hatása	
3.2.5. Közművek	25
3.2.5.1. Vízellátás	
3.2.5.2. Szennyvízelhelyezés	
3.2.5.3. Csapadékvíz-elvezetés	
3.2.5.4. Villamos energia	
3.2.5.5. Fűtési energiaellátás	
3.2.6. Demográfia.....	27
3.2.7. Gazdasági tevékenységek	
3.2.8. Idegenforgalom	
3.3. A fennálló környezeti konfliktusok, problémák leírása.....	28
3.3.1. Víz, csapadékvíz	
3.3.2. Szennyvíz	
3.3.3. Hulladék	
3.3.4. Levegő	
3.3.5. Zaj	
3.4. A terv megvalósulásával környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása.....	30
3.4.1. Természeti erőforrás igénybevétele, környezetterhelés	
3.4.2. A környezeti következménnyel járó társadalmi, gazdasági folyamatok	
3.5 A terv megvalósítása esetén várható környezeti következmények előrejelzése.....	31
4. A környezetre káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére, monitoringozására vonatkozó javaslatok.....	31

1. A környezeti értékelés kidolgozási folyamatának ismertetése

1.1 Előzmények

Sárpilis településnek nem készült el a települési környezetvédelmi programja. A társadalmi, gazdasági, műszaki, jogszabályi változások és az újabb településfejlesztési elképzelések miatt, továbbá a település kiegyensúlyozott fejlődésének érdekében azonban szükséges a hatályos jogi szabályozásnak is megfelelő településrendezési terv készítése.

A vizsgálati munkarészek után készülő településfejlesztési koncepció a település hosszú távú fejlesztésének irányelveit jelöli ki, amelyből kidolgozható az a program, amely a település fejlődését a következő években elősegíti.

Sárpilis község önkormányzatának képviselőtestülete a 2/2003. (I.28.) KT. Számú határozatával fogadta el Sárpilis településfejlesztési koncepcióját.

A környezetet terhelő tevékenység, ezen belül a levegőszennyezés, a hulladékok elhelyezése, a talaj- és vízszennyezés a települést és környékét károsíthatja és ezen keresztül a településen élőket, míg a zajterhelés közvetlenül az ott élő embert zavarja. A károsító hatások elkerülése és a terhelés minimalizálása érdekében szükséges a környezetvédelmi vizsgálatok eredményeinek beépítése a tervbe, illetve az előírások betartása a településüzemeltetés során.

A környezet védelmének általános szabályait meghatározó 1995 évi LIII. törvény alapján a települési önkormányzatoknak környezetvédelmi programot kell készíteni, a képviselőtestületnek elfogadni, majd az abban foglaltakat végrehajtani és végrehajtatni. A település szerkezeti tervét ezzel összhangban kell kialakítani.

Az 1995 évi LIII. törvény, illetve az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet 1. sz. melléklete szerint a településrendezési terv esetében környezeti vizsgálat elvégzésére van szükség. Jelen dokumentáció (környezeti értékelés) a kormányrendelet 4. számú melléklete szerint készült.

1.2. A tervezési folyamat más részeihez való kapcsolódása

A környezeti értékelés a településrendezési terv elkészítésének folyamatában alapját képezi a terv által kitűzött célok, fejlesztési elképzelések, intézkedési javaslatok meghatározásának. A környezeti értékeléshez szükséges adatok beszerzése a településrendezési terv elkészítéséhez kapcsolódó adatok begyűjtésével párhuzamosan történt.

1.3. A környezeti értékelés készítése során tett javaslatok hatása a terv alakulására

A környezeti értékelés során olyan információ, állapotjellemző nem merült fel, amely a jogszabályi előírásokon túlmenően jelentősen befolyásolta volna a településrendezési terv alakítását.

1.4. A környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása, az általuk adott véleményeknek, szempontoknak a környezeti értékelés készítése során történő figyelembevétele, az indokok összefoglalása;

A környezeti értékelés során felvettük a kapcsolatot a település Polgármesteri Hivatalával. A hivatal készséggel tájékoztatott a felmerült kérdésekkel kapcsolatban, illetve rendelkezésünkre bocsátotta a birtokukban lévő - a tervezés szempontjából fontos - dokumentumokat. Az általános kapcsolatfelvételt követően település specifikus adatgyűjtés következett.

Információszerzés céljából felvettük a kapcsolatot az érintett hatóságokkal is. Tájékoztatást kértünk a rendelkezésükre álló - a környezeti állapottal összefüggő - adatokról, különösen az illetékes Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségtől.

1.5. A környezeti értékelés készítéséhez felhasznált adatok forrása, az alkalmazott módszer korlátai

A környezeti értékelés során csak a szakirodalomban megtalálható publikált térképeken, tanulmányokban, jogszabályokban megjelent ill. az önkormányzat, a hatóságok és a különböző szolgáltató szervezetek által szolgáltatott adatokat használtuk fel, mivel ezek a tervezési terület adottságait figyelembe véve elégséges információval szolgáltak a tervnek megfelelő mélységű értékelés elkészítéséhez.

2. A terv kidolgozásakor vizsgált változatok rövid ismertetése

2.1. A terv céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése, kiemelve a környezeti értékelés készítése szempontjából fontos részeket

A településrendezés célja a települések terület-felhasználásának és infrastruktúra-hálózatának kialakítása, az építés helyi rendjének szabályozása, a környezet természeti, táji és épített értékeinek fejlesztése és védelme.

A településen megtalálható és kialakítandó létesítményeket illetve azok funkcióját úgy kell meghatározni, hogy a környezethasználat során

- a legkisebb mértékű környezetterhelést és igénybevételt idézze elő,
- megelőzhető legyen a környezetszennyezés,
- kizárja a környezetkárosítást.

A település fejlesztésének néhány olyan átfogó koncepcionális alapelven kell nyugodnia, amelyeket a településfejlesztés részletes programjának kidolgozása és végrehajtásának szervezése során következetesen érvényesíteni kell. A legfontosabb alapelvek és követelmények az alábbiak:

a) Lakóterület-fejlesztés a belterület minimális bővítésével, elsődleges cél a letelepedés (állandó

- lakosok) és a népességmegtartó erő biztosítása. A meglévő lakóterületek fejlesztésének minőségcentrikusnak kell lennie.
- b) A település turisztikai szerepét erősíteni kell.
 - c) Törekedni kell arra, hogy a fejlesztések eredményeként a településen munkát vállalók helyben letelepülhessenek, illetve minél kevesebben kényszerüljenek naponta más településre utazni munkahelyükre.
 - d) Semmilyen olyan fejlesztés nem irányozható elő, amely a települést övező természeti környezet károsodását, élővilágának és növényvilágának visszafejlődését vagy részleges pusztulását váltaná ki.
 - e) Minden fejlesztési célnak szolgálnia kell a település meglévő értékes természeti és környezeti adottságainak hatékony hasznosítását, azok sérelme, pusztulása nélkül.
 - f) A rendelkezésre álló és megszerezhető pénzforrásokat arra kell felhasználni, hogy általuk a település befektetésekre irányuló fogadókészsége tovább javuljon.
 - g) A fejlesztési célok középpontjában a társadalmi, gazdasági fejlesztés feladatainak kell állnia. Az épített környezet ehhez csupán a keretet adja, következésképpen nem cél, hanem eszköz. Fejlesztésének tehát a társadalmi jólét céljaihoz kell igazodnia.
 - h) A célokban jelentőségének megfelelő súllyal kell szerepelnie a közlekedés, hírközlés, illetve minden olyan infrastruktúra fejlesztésének, amely a település és távolabbi környezete közötti távolság áthidalását célozza.
 - i) A település nem elszigetelt része a térségnek. Következésképpen fejlesztési céljai meghatározását és azok végrehajtását is a térségben levő településekre figyelemmel, azokkal célszerű együttműködésben kell megoldani.
 - j) A szabályozás során figyelemmel kell lenni, hogy a megjelenő jövőkép, és a település üzemeltetése finanszírozható legyen, és meg kell találni azt a keskeny mezsgyét, ahol a szellős, laza, lakható település elképzelése nem eredményezi majd a meglévő ingatlan vagyon által biztosított, és az üzemeltetés szempontjából elengedhetetlen közcélú bevételek feladását.

2.2. A terv összefüggése más releváns tervekkel, illetve programokkal

- 2003. évi XXVI. Törvény az Országos Területrendezési Tervről
- A 132/ 2003. (XII. 11.) OGY határozattal elfogadott 2003-2008. közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-II.)
- Tolna Megye Környezetvédelmi Programja
- Tolna Megye Komplex Fejlesztési Programja
- Tolna megye területrendezési terve – program (VÁTI, 2005)
- Szekszárd-Tolnai Kistérség Területfejlesztési Konceptiója

3. A terv megvalósítása környezeti hatásainak, következményeinek feltárása

3.1. A terv céljainak összevetése a terv szempontjából releváns nemzetközi, közösségi, országos vagy helyi szinten kitűzött környezet- és természetvédelmi célokkal, szabályokkal

A 132/ 2003. (XII. 11.) OGY határozattal elfogadott 2003-2008. közötti időszakra szóló Nemzeti

Környezetvédelmi Program (NKP-II.) több alapelvet határoz meg, amelyek három fő csoportba sorolhatók. Az alapelveket a környezeti tervezés, környezethasználat során érvényesíteni kell minden szinten, így a településrendezési terv készítése során is. A főbb alapelvek a következők:

- A környezetvédelemben mára már hagyományosnak tekintett alapelvek (pl. az elővigyázatosság, a megelőzés, a helyreállítás, a felelősség, az együttműködés, a tájékoztatás, a nyilvánosság és a „szennyező fizet” elve).
- A fejlett országok környezeti kormányzati tevékenysége alapján számunkra példaértékűnek tekinthető további alapelvek (a megosztott felelősség; az átláthatóság biztosítása a tervezés, döntéshozás, finanszírozás, megvalósítás és ellenőrzés során; kiszámíthatóság a szabályozásban és a finanszírozásban; számonkérhetőség, világos célok, mérhető teljesítmények; partnerség, szubszidiaritás, addicionalitás, többszörös hasznú intézkedések).
- A fenntartható fejlődés alapelveinek (a fenntartható fejlődés - Herman Daly megfogalmazása szerint - „a folytonos szociális jólét elérése anélkül, hogy az ökológiai eltartóképességet meghaladó módon növekednénk”) figyelembevételével az NKP-II-nek elő kell segítenie a fenntartható fejlődés irányába történő átmenethez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti feltételek kialakítását.

A településrendezési terv környezetvédelmi általános céljait a Nemzeti Környezetvédelmi Program fő céljaival összhangban a következők szerint lehet összesíteni:

- az egészséges környezet feltételeinek biztosítása, az emberi egészséget károsító, veszélyeztető hatások megelőzése, csökkentése, megszüntetése;
- a megfelelő életminőséghez szükséges környezeti állapot megőrzése, javítása és helyreállítása;
- az élő és élettelen környezet természetközeli állapotának megőrzése, a természetes rendszerek és természeti értékek megóvása, fennmaradásának biztosítása, a bioszféra sokszínűségének megtartása, a természeti folyamatokban rejlő információk megőrzése;
- a természeti erőforrásokkal való gazdálkodásban a fenntartható fejlődés elveinek figyelembevétele, a lételemnek tekintett természeti erőforrásokkal (víz, föld, levegő) való takarékos, értékvédő gazdálkodás, ezeknek a következő nemzedékek számára való megtartása;
- az előzőekkel összefüggésben a gazdasági fejlődés és a környezet harmonikus, az ésszerű környezet-igénybevételre és a minimális környezetkárosításra törekvő viszonyának megvalósítása.

A térségi programokkal való kapcsolatok

Itt nem kívánjuk sem bemutatni, sem értékelni e programokat, csupán a települést és környezetét érintő fejlesztési javaslatokat emeljük ki.

Tolna Megye Komplex Fejlesztési Programja

- A megyei fejlesztési koncepció 8, részben már működő, illetve tervezett ipari parkot említ a megye területén (Dombóváron és Pakson kettő-kettő, Dunaföldváron, Simontornyán, Szekszárdon és Tamásiban egy-egy). Ezek közül kiemelkedik a Sárpilistől 16 km-re fekvő

Szekszárd jelentősége.

- Közúti közlekedési hálózat fejlesztése
 - M6-M56 autópálya építése Budapest-Illocska között 2x2 forgalmi nyomással 2030-ig
 - M6 gyorsforgalmi út kiépítése Szekszárd északi részétől Bátaszék déli részéig 2x1 sáv 2008-ig
 - M6 gyorsforgalmi út kiépítése Bátaszék déli részétől a megyehatárig 2x1 sáv 2015-ig
 - M6-M56 nyomvonalak 2x2 sávra bővítése 2030-ig
 - 55-ös út: Bátaszék ÉK-i elkerülése (időtáv nélkül)
 - 56-os út: Bátaszék nyugati elkerülése (időtáv nélkül)
 - Bátaszék-Véménd összekötő mellékút kiépítése
- A megye informatikai fejlesztése (Ebből az önkormányzatok, gazdasági szervezetek és civil szervezetek részesülhetnek.)

Tolna megye területrendezési terve – program (VÁTI, 2005)

A területrendezési terv Sárpilst a részleges alapellátási funkciójú települések körébe rangsorolta, a program jelentősebb fejlesztést nem irányoz elő Sárpilis számára.

A községet érintő térségi övezetek az alábbiak:

- Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület
- Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőségvédelmi terület
- Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területe
- Ökológiai (zöld) folyosó
- Térségi hulladéklerakó hely kijelöléséhez vizsgálat alá vonható terület
- Rendszeresen belvízjárta terület
- Csúszásveszélyes terület
- Honvédelmi és katasztrófavédelmi terület

Szekszárd-Tolnai Kistérség Területfejlesztési Konceptiója

A koncepció az alábbi programok elkészítését irányozza elő:

- A kistérség és annak mikrotérségi egységeinek belső és egymás közötti kapcsolatának erősítése
- A kistérség forrásszerző képességének növelése a gazdaság és az életkörülmények fejlesztése terén
- Kommunikációs stratégia erősítése
- A folyamatos kihívásoknak megfelelni képes tudás alapú társadalom kialakulásának támogatása, a fejlesztéshez szükséges feltételek biztosítása
- A fenntartható fejlődés érdekében a környezettudat kialakítását segítő politika előtérbe helyezése, ezt erősítő beruházások megvalósítása
- A kistérségi diverzifikációra alkalmas gazdaságának elősegítése közvetlen és közvetett módon

3.2. A jelenlegi környezeti helyzet releváns, a tervvel összefüggésben lévő elemeinek ismertetése

3.2.1. A terület azon környezeti jellemzőinek azonosítása, amelyeket a terv megvalósítása valószínűleg jelentősen befolyásol

3.2.1.1. Domborzati adatok

A vizsgálati terület "Magyarország kistájainak katasztere" alapján a Dunamenti síkság, azon belül a Tolnai Sárköz kistájhoz tartozik. A kistáj 88 és 162 m közötti tszf-i magasságú, ártéri szintű síkság. Az É-i része 91 m jellemző magasságú, összefüggő alacsonyártér, D-i része 95 m magasságú magasártér, amelyeken teraszszigetek ill. a Ny-i peremen a Tolnai-Baranyai dombvidék felől érkező patakok által felhalmozott hordalékkúpok találhatóak. A terület É-i része az ártéri szintű tökéletes síkság, D-i része az alacsony ármentes síkság orográfiai domborzattípusába sorolható. A felszín átlagos relatív reliefje 1-2 /km² közötti. A Tolnai-Sárköz felszínét a magasártérbe is mélyült, természetes folyamatok és mesterséges beavatkozások hatására feltöltött és feltöltődő morotvák kusza hálózata szövi át. A terület belvízveszélyes, a szabályozásokig nagy felszíneket foglaltak el az időszakosan vízzel borított mocsaras felületek.

3.2.1.2. Földtani adottságok

A kistájon a pannóniai képződményekre a Dunántúl irányából érkező folyók hordalékkúpja, majd az újpelisztocéntól a Duna ártéri hordalékanyaga rakódott. A Kalocsa-Mohács közötti hosszanti süllyedékben a Duna 40-60 m vastag, alulról felfelé finomodó folyami üledéksort akkumulált a würm közepe óta. A felszínen mindenütt holocén üledékek találhatóak. Az alacsony ártereket általában tömörebb iszapos-agyagos (Bátaszék - 12,5 Mm³ agyag-előfordulás), a magasártereket iszapos homokos üledékek építik fel. A kistáj D-i magasárterén infúziós löszrel fedett néhány felszínadarabka is található.

3.2.1.3. Vízrajz

Teljes egészében a Duna ártere, amelyet Pakstól Bátáig annak 67 km hosszú medre kísér K-ről. Ezen a szakaszon éri el a Dunát a Paks-Faddi főcsatorna (22 km, 206 km²), a Sió (123 km, 14721 km², amelyből annak 19 km-es torkolati szakasza tartozik a kistájhoz), a szekszárdi Kis-Duna-csatorna (22 km, 66 km²) és a Szekszárd-Bátai-főcsatorna (42 km, 257 km²). Mérsékeltlen száraz, gyenge lefolyású terület.

$$L_f=1,5 \text{ l/s.km}^2 \quad L_t=8 \% \quad V_h=70 \text{ mm/év}$$

ahol: *L_f*: fajlagos lefolyás

L_t: Lefolyási tényező %-ban

V_h: vízhiány mm-ben

Vízjárasi adatokat a Dunán kívül még a Szekszárd-Bátai-főcsatornáról tudunk adni. A Sió vízállásait részben a balatoni vízeresztés, részben a Duna vízduzzasztása befolyásolja.

Vízfolyás	Vízmerce	LKV	LNV	KQ	KÖQ	NQ
		cm		m ³ /s		
Duna	Dombori-pusztá	-28	894 (1117)	655	2380	7940
Sió	Szekszárd	0	680 (814)	2,66	20,3	308
Szekszárd-Bátai-főcsatorna	Báta	-	-	0,005	0,54	44

A legnagyobb vízállások a kora tavaszi jeges árvizek esetén szoktak bekövetkezni, melyeknél a kora nyáriak jóval tartósabbak. A kisvizek ideje a nyár vége és az ősz. A védgátakon kívüli mentesített ártérről 400 km-es csatornahálózat és két, együttesen 9 m³/s teljesítményű szivattyútelep vezeti le a belvizeket. A Duna az év minden szakaszában hajózható. A Sió torkolatát árvízkapu védi a nagy dunai árvizek visszaduzzasztásától.

Vízminőség szerint a Duna Fajszig II., attól délre I. osztályú. A Sió azonban - főleg a balatoni utánpótlás híján - erősen szennyezett, III. osztályú. Emiatt esetenként a Duna vízminősége is leromlik. Ugyancsak ilyen a Szekszárd kommunális szennyvizeitől terhelt Szekszárd-Bátai-főcsatorna.

A kistájnak számos állóvíze van (36), közülük 26 a szabályozások alkalmával levágott vagy korábban természetes úton lefűződött holtmeder. Köztük a Faddi Holt-Duna a legnagyobb (182 ha). A természetes tavak is folyómedrek voltak valamikor. A Pörböly melletti tó a legnagyobb felületű (13 ha). A talajvíz mindenütt 2-4 m között érhető el, de a Duna partiszűrési sávjában ezt a Duna vízállása határozza meg.

A település külterületére annak ÉK-i részén lép be a Várdomb felől érkező, Újberki-csatorna, mely a Dár-foki-főcsatornába ömlik. A Dár-foki-főcsatorna a település É-i részét megkerülve jut el a Lankóci-Kis-Duna-csatornába, melynek végső befogadója a Duna. A település DK-i részén É-D-i irányba húzódik végig a Szekszárd-Bátai-főcsatorna, mely szintén a Dunába ömlik.

A község belterületét É-D-i irányban szeli ketté a Batafok-árok, mely a település belterületi részein gondozott, külterületen azonban szinte teljes egészében eltűnt, betemetésre, feltöltésre került.

3.2.1.4. Vízföldtani viszonyok

A község területének vízföldtani adottságait meghatározza, hogy az, a Duna negyedkori törmelékes üledékösszletének felszíni rétegeit érinti. Az alacsony fekvésű területek felszíni vízrendszerének gyűjtője a Duna. A területen a Sió-csatornán kívül belvízelvezető csatornák, vízfolyások és holtágak találhatóak. A talajvíz szintje a domborzattól és a csapadékviszonyoktól függően 0,5-3,0 m mélységben helyezkedik el a terepszint alatt, egyes mélyebben fekvő

területeken belvízi előtéssel is számolni lehet. A talajvíz járását alapvetően a Duna vízjárása szabja meg, áramlásának iránya K-DK-i.

Vízbeszerzésre alkalmasak az idősebb korú képződmények közül a gránit murva törmelékek, és miocén durvaszemcsés rétegek. A negyedkori képződmények közül a dunai eredetű kavicsos, durva homokos rétegek lehetnek alkalmasak, melyek részben talaj- és rétegvizet tárolnak.

3.2.2. Talaj- és vízvédelem

A talaj és a víz védelme kiterjed a föld felszíni és felszín alatti rétegeire. Az egészséges életfeltételek biztosítása érdekében a földben, vagy a föld felszínén csak olyan anyag helyezhető el, valamint csak olyan tevékenység végezhető, amely a földet valamint a környezeti elemeket, a felszíni és a felszín alatti vizeket nem szennyezi, nem károsítja.

3.2.2.1. Felszíni vizek

A település kül- és belterületein keletkező csapadékvizek végső befogadója a Duna. A települési szennyvíztisztítás szempontjából érzékeny felszíni vizek és vízgyűjtőterületük kijelöléséről szóló 240/2000. (XII. 23.) Korm. rendelet 2. számú melléklete szerint Sárpilis nem tartozik az érzékeny felszíni vizek vízgyűjtő területét kijelölő települések közé.

A felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet célja a felszíni vizek minőségének megóvása, fenntartása és javítása, a vízi és vízközei, továbbá a felszíni víztől közvetlenül függő szárazföldi élőhelyek és élő szervezetek fennmaradásához szükséges feltételek biztosítása, a vízhasználatok biztonsága, az emberi egészség-, és a környezeti állapot megőrzése érdekében a szennyezések megelőzése és csökkentése. A Korm. Rendelet 25.§-a kimondja, hogy szennyvízkibocsátással, közcsatornába vezetéssel kapcsolatos környezetvédelmi követelményeket a kibocsátó számára külön jogszabály szerinti engedélyben – illetve azok hatálya alá nem tartozó külön jogszabály szerinti tevékenység esetén a felügyelőség által kiadott külön engedélyben – kell meghatározni.

A kibocsátási követelményeket:

- a) környezeti hatásvizsgálat hatálya alá tartozó kötelezett tevékenységek esetén környezetvédelmi engedélyben,
- b) a Kormány által külön rendeletben meghatározott egyes létesítmények tekintetében, egységes környezethasználati engedélyben,
- c) környezetvédelmi-felülvizsgálat elvégzése esetén a környezetvédelmi működési engedélyben kell meghatározni.

A kormányrendelettel összhangban az egyes befogadóba vezethető szennyező és mérgező anyagokra vonatkozó határértékeket a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet írja elő. E rendelet 2. számú melléklete szerint a vizsgálati terület a 2. egyéb védett területen lévő befogadók területi kategóriájába tartozik (a Duna 1450-1497 fkm szelvények közötti szakasza és vízgyűjtő területén lévő befogadók), így a településen az erre vonatkozó határértékeket kell figyelembe venni közvetlenül a befogadóba történő bevezetés esetén. Az egyes technológiákra vonatkozó határértékeket ugyanezen rendelet 1. sz. melléklete tartalmazza.

3.2.2.2. Földvédelem, felszín alatti vizek

A környezet vízvédelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény, a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény, valamint a termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény egyaránt meghatároz általános követelményeket a vizek és a föld védelme érdekében. A föld védelme kiterjed a föld felszínére és a felszín alatti rétegeire, a talajra, a kőzetekre és az ásványokra, ezek természetes és átmeneti forrásaira és folyamataira. A védelemnek magába kell foglalnia a talaj termőképességének, víz- és levegőháztartásának védelmét is.

A felszín alatti vizek minőségét érintő tevékenységekkel összefüggő egyes feladatokról szól a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet, melynek célja a felszín alatti vizek jó állapotának biztosításával és annak fenntartásával, szennyezésének fokozatos csökkentésével és megelőzésével, hasznosítható készleteinek hosszú távú védelmére alapozott fenntartható vízhasználattal, a földtani közeg kármentesítésével összefüggő feladatok, jogok és kötelezettségek megállapítása. A rendelet hatálya - a magánszemélyek háztartási igényeit meg nem haladó tevékenységek, és az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény hatálya alá tartozó anyagok és tevékenységek kivételével - kiterjed a felszín alatti vízre, a földtani közegre, a szennyezőanyagra; a felszín alatti vizek és a földtani közeg állapotát érintő tevékenységekre.

A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII.21.) Korm. rendelet 2. számú melléklete tartalmazza a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területek besorolásának a feltételrendszerét. A besorolásokata 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet tartalmazza, mely szerint Sárpilis község az érzékeny területek körébe sorolható, a település területén nem található kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület. Megjegyezzük azonban, hogy Tolna megye Területrendezési Terve Sárpilis község területét a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezetébe sorolja.

A 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet, amely a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vizilésítmények védelméről szól, meghatározza a felszín alatti vízbázisok esetében a belső, külső, valamint a hidrogeológiai védőidom és védőterületek meghatározásának, kijelölésének, kialakításának, és fenntartásának módját. Sárpilis közigazgatási területét nem érinti védendő vízbázis védőterülete.

A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet szerint a település közigazgatási területe nitrátérzékeny. A vizek nitrátszennyezésének megelőzése, csökkentése érdekében követendő jó mezőgazdasági gyakorlat szabályait a 49/2001. (IV. 3.) Korm. rendelet 1. sz. melléklete tartalmazza. A melléklet előírásai a településen – mintegy megelőző intézkedésként – betartandók.

A talaj és a vizek minőségét befolyásoló külső tényezők a vízellátás, a szennyvízelhelyezés és trágyakezelés illetve a csapadékvíz-elvezetés, melyekről részletesen a közműveket bemutató fejezetben szólunk.

3.2.3. Természet és tájvédelem

A település táji környezetét a földrajzi adottságok, illetve az azon kialakult tájhasználat, mezőgazdasági kultúrák határozzák meg. Sárpilis természeti adottságai turisztikai vonzerőt jelentenek. Az ipar és az átmenő forgalom okozta lég- és zajszennyezéstől mentes terület rendkívül kedvező hatású.

Sárpilis község területén országos jelentőségű védett természeti területek nincsenek.

Az európai direktívához való csatlakozással érvénybe lépett élőhely- és madárvédelmi irányelv értelmében *Natura 2000* területként kijelöltek bizonyos területeket a veszélyeztetett fajok, különösen a vonuló madarak populációinak és azok élőhelyeinek megóvására. *Natura 2000* területek Sárpilisen nincsenek.

Az ökológiai hálózatba tartozó természeti területeket (erdő, gyep, nádas) az OTRT 19. §-a szerint nem szabad beépíteni. Az országos ökológiai hálózat részét alkotja Sárpilis területét érintő Szekszárd-Bátai főcsatorna Decs felőli szakasza.

A Természetvédelmi törvény lehetőséget ad a helyi jelentőségű kulturtörténeti és természeti értékek védelmére. Az egyedi tájértékek felmérése, az MSZ 20381: 1999 szabvány szerinti kataszterbe vételét a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatósága végezheti el.

3.2.3.1. Tájhasználati konfliktusok

A tájpotenciál adottságainak társadalmi célú érvényesítése során olyan tevékenységek nyilvánulhatnak meg, melyek az optimális társadalmi-gazdasági hasznosítástól eltérően a táj ökológiai, ökonómiai és tájképi értékeit rontják. Egyes tájhasználatok jellegükből adódóan elkerülhetetlenül kedvezőtlen hatásúak a szomszédos tájhasználatokra, jóllehet létüket a társadalmi-gazdasági érdekek indokolják.

Folyamatosan változó környezetünkben, a tájban mindenféle beavatkozás – vagy annak hiánya – hosszú időre, vagy akár maradandóan befolyásolja életünk minőségét. A fejlesztési döntéseket hozók felelőssége az egyre növekvő antropogén hatások, környezeti ártalmak, urbánus tényezők miatt mindjobban növekszik.

Adott táj, tájegység tájrészlet jellege a területhasználati módok gyakoriságától függ. Például az intenzíven hasznosított agrártérség éppen annyira egyhangú, azaz önmagában ugyanolyan egynemű, mint egy összefüggő erdőrengeteg. Bármely területhasználati mód tehát belülről nézve ugyanolyan egyforma.

Az emberi tevékenység hatására keletkező új elemek és a tájban megjelenő folyamatok kedvezőtlen hatást egyrészt közvetlenül az egyes tájalkotó elemekre fejthetnek ki, másrészt közvetve csökkenthetik a táj ökológiai, ökonómiai és esztétikai teljesítőképességét. Egyes folyamatok illetve elemek kizárólag káros hatást gyakorolnak, mások csak bizonyos szempöngből nézve hátrányosak, s hatásuk nem korlátozódik csak a negatívumokra, ezért a „tájromboló” kifejezést nem is igazán használhatjuk rájuk. Az alábbiakban a tájelemek, a tájszerkezet és a tájpotenciál szempontjából kedvezőtlen momentumokat soroljuk fel:

- illegális hulladéklerakás
- beiszapolódott árkok
- lakatlan házak, gondozatlan kertek
- elektromos légkábelek, telefonkábelek hálózata az utak mentén

3.2.3.2. Tájképi értékek

A kedvező táji adottságok megőrzése az idegenforgalom fejleszhetőségének egyik kulcs-tényezője. Tájképvédelmi szempontból Sárpilis területén helyi jelentőséggel bíró terület Sárpilisi vasútállomás melletti hársfa csoport –(Tilia tomentosa (ezüsthárs) törzsátmérő 80 cm), illetve a Béke téri közkert (fái: Platanus hibrida, Aesculus hippocastanum, Fraxius excelsior, Tilia platyphyllos, Sophora japonica, Acer pseudoplatanus).

3.2.3.3. Sárpilis zöldfelületi rendszere

Sárpilisen közpark nincs, és az előírások értelemben nem is jelölhető ki, mivel erre a célra alkalmas területek nagysága nem éri el az 1 ha-t. (A jelenleg érvényben lévő rendelkezések értelmében közpark céljára csak olyan terület alkalmas, amely legalább 1 ha nagyságú és legkisebb oldalmérete is nagyobb, mint 80 m.) Közkertek a következők:

- Béke utcai közkert, a község pihenőhelye 30-40 éves fákkal.
- A református templom mögötti közkert, mely elsősorban díszkert. Két oldalt sövény veszi körül, a Béke tér felől díszfák zárják le. A tér közepét egynyári virágok díszítik.

Közkertnek alkalmas területek továbbá:

- Nyéki utcai játszótér. A terület jelenleg lakótelek, ahol az önkormányzat játszóteret akar létesíteni.
- A Zrínyi utcai volt agyagbánya területén létesítendő közkert. A területen kitermelésre kerülő földet valamikor a település körül épített, árvízvédelmi töltés építéséhez használták fel. A terület nagy részét nád borítja.
- Kossuth L. utcai közterületen létesítendő zöldfelület. A terület 1-1,5 m-rel mélyebben van, mint a környezete, több helyen átereszek, hidak vezetnek át rajta. A terület jelenleg gyepes, részben fásított. Főbb fajok a nyárfák és akácfa. A szabad gyepes területek kialakítása alkalmas lesz a gyermekek számára focizásra, labdázásra.

A település utcáira nem jellemző a fásítás. Egy-egy szakaszon található szórvány fatelepítés. A kiültetett fák nagy része gyümölcsfa (meggyfa, szilvafa). A település központja, a Béke tér Zrínyi utca felőli része nagyrészt gyepes, az egyik oldalon nyárfasor díszíti. A Béke tér Polgármesteri Hivatal felőli oldalán vegyes fasor található (Sophora japonica, Aesculus hippocastanum, Fraxius ornus Mecsek).

Zöldfelületi jellegű intézmény Sárpilisen a temető és a sportpálya.

3.2.4. A környezeti állapot egyéb jellemzőinek leírása

3.2.4.1. Levegőtisztaság-védelem

A tiszta, egészséges levegő alapvető emberi szükséglet. A levegő tisztaságának védelmét a többször módosított 21/2001. (II.14.) Korm. rendelet (továbbiakban: Rendelet) szabályozza

részletesen, melynek 4. §-a alapján a levegővédelmi követelményeket az országos és regionális környezetvédelmi, illetve társadalmi, gazdasági programok, tervek, a területfejlesztési, terület- és településrendezési tervek kidolgozása során, valamint az önkormányzatok környezetvédelmi programjaiban, a gazdálkodó szervezetek terveiben és a műszaki tervezésben - a külön jogszabályokban foglaltak szerint - érvényesíteni kell.

A Rendelet 16. § (1) bekezdése alapján annak hatálya alá tartozó valamennyi helyhez kötött pontforrásra, illetve a környezetvédelmi hatóság által határozatban előírt bejelentés köteles diffúz forrásra vonatkozóan köteles az üzemeltető adatokat szolgáltatni a környezetvédelmi hatóság számára (alapbejelentés és légszennyezés mértéke éves jelentés).

A Rendelet 23. §-a sorolja fel a levegővédelmi ügyekben eljáró hatóságokat, mely szerint a települési önkormányzat jegyzője ellenőrzi a háztartási tüzelőberendezések légszennyező forrásaira, valamint a 140 kW névleges bemenő hőteljesítményt meg nem haladó tüzelő- és egyéb, kizárólag füstgázt kibocsátó berendezések forrásaira megállapított levegővédelmi követelmények betartását.

Az oktatási, egészségügyi és szociális intézmények azon 500 kW névleges bemenő hőteljesítményt meg nem haladó tüzelő- és egyéb, kizárólag füstgázt kibocsátó berendezései forrásaival – amelyeket gazdasági tevékenység keretében üzemeltetnek – az első fokú környezetvédelmi hatósági jogkört a környezetvédelmi felügyelőség gyakorolja.

Az egyéb légszennyező pont- és diffúz forrásokkal kapcsolatos első fokú környezetvédelmi hatósági jogkört a környezetvédelmi felügyelőség gyakorolja.

3.2.4.2. *Klimatikus viszonyok*

Mérsékeltlen meleg - mérsékeltlen száraz térség, de már közel fekszik a meleg éghajlatú területekhez. Az évi napfénytartam 2050 és 2060 óra között van, ebből a nyári évnegyedben 820-830 óra, a télben kb. 210 óra napsütés jut a tájra. Az évi középhőmérséklet 10,5 °C, de D-en ennél magasabb, 10,6-10,7 °C. A vegetációs időszak átlag 17,2-17,3 °C, mely 194 napon keresztül, ápr. 10. és okt. 21. között tart. Az utolsó tavaszi fagy ápr. 3. és 5. között, az első őszi fagy okt. 25. és 30. között valószínű. Az évi abszolút hőmérsékleti maximumok átlaga 33,3-33,7 °C, a magasabb értékek a D-i részen fordulnak elő. Az évi abszolút minimumok sokévi átlaga É-on -15,5 °C, D-en -16,0 °C és -16,5 °C közötti.

Az évi csapadékösszeg az É-i részekén 600 mm, másutt 620-650 mm, a vegetációs időszak átlag É-on 320-340 mm, máshol 360-380 mm. A hótakarós napok átlagos száma 33-35 nap, az átlagos maximális hóvastagság 23-25 cm. Az ariditási index É-on 1,17, máshol 1,08-1,14.

Leggyakoribb szélirány az ÉNy-i, második helyen pedig a D-i áll. Az átlagos szélesség 2,5 m/s körüli.

3.2.4.3. *A légszennyezettség határértékei*

A környezeti levegőben található kiemelt jelentőségű légszennyező anyagokra vonatkozó egészségügyi határértékeket a 14/2001. (V.9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelet 1.1. számú melléklet A./ pontja szabályozza.

A légszennyezettség ökológiai határértékeit és a légszennyezettség szempontjából ökológiailag sérülékeny területek típusait a rendelet 2. sz. melléklete tartalmazza. A község közigazgatási területe nem minősül ökológiailag sérülékeny területnek.

A helyhez kötött légszennyező pontforrásokra vonatkozó általános technológiai kibocsátási határértékeket a légszennyező anyag tömegáramának figyelembevételével a 14/2001. (V.9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelet 5. sz. melléklete, az eljárás-specifikus technológiai kibocsátási határértékeket és egyéb előírásokat a 6. sz. melléklete tartalmazza.

A község levegőjének minőségét az alábbi emissziók határozzák meg: egyedi fűtések, mezőgazdasági és szolgáltató létesítmények kibocsátásai, közlekedés.

3.2.4.3.1. Egyedi fűtések

A fűtésből származó emissziókat a légszennyező anyagok közül a kén-dioxid, szén-monoxid, nitrogén-oxidok, a szilárd anyag és a korom emisszió jellemzi.

A hagyományos tüzelőberendezéssel végzett háztartási tüzelés jelentékeny légszennyező hatásának fő oka a nem tökéletes égés, mivel az egységnyi tüzelőanyag mennyisége a tökéletlen égés következtében lényegesen több szén-monoxid- és koromkibocsátást okoz, mint ha azt jól szabályozható, korszerű nagyüzemi kazánokkal végeznék.

A tüzelési technológiáknál a szén használata során keletkezik a legtöbb fajta és legnagyobb mennyiségű szennyezőanyag. Kedvezőbb hatás érhető el az olajtüzelés alkalmazásával, mivel az olaj kéntartalma, így kén-dioxid kibocsátása kisebb. A koromkibocsátás mellett a magasabb égési hőmérséklet következtében azonban megjelenik a nitrogén-oxid kibocsátás.

A fatüzelés viszonylag alacsony hőmérsékletű égéssel történik, így nitrogén-oxid kibocsátást nem eredményez. Mivel a fa nem tartalmaz ként, elmarad a kén-dioxid kibocsátás is. Ezzel szemben jelentős a szilárd nem toxikus légszennyezőanyag (pernye) kibocsátás.

A jó szabályozási lehetőség következtében a gáztüzelés viszonylag kis mértékű szén-monoxid kibocsátást eredményez. Mivel a gáz kéntartalma jelentéktelen, gyakorlatilag kén-dioxid nem keletkezik. A magas égési hőmérséklet miatt nitrogén-oxid kibocsátással kell számolni, de szilárd szennyeződés nem keletkezik.

Megállapítható tehát, hogy a fatüzelés mellett a gáztüzelés okozza a legkisebb környezetszennyezést.

Sárpilisen a gázhálózatot kiépítették, Kispilisen még nem. A hálózatra való csatlakozások folyamatosan történnek, a rákötési arány azonban még mindig csak 30% körüli. A háztartások nagy részében (70%) egyedi fűtés van, jellemzően fa és szén energiahordozóval.

A település légszennyezettségi állapotáról mérési adatok nem állnak rendelkezésre. A környezeti adottságok alapján joggal feltételezhető, hogy a légszennyezettség a község közigazgatási területén a 14/2001. (V.9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelet szerinti egészségügyi és ökológiai határértékeket nem haladja meg.

A település levegőminőségének, ezáltal környezeti állapotának további javulása érhető el a lakóházak gázhálózatra való csatlakoztatásával.

3.2.4.3.2. Mezőgazdasági és szolgáltató létesítmények

A 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet 6. § (1) szerint, a rendelet 2. számú mellékletében felsorolt tevékenységek esetében, a mellékletben meghatározott kiterjedésű védelmi övezetet kell kialakítani a rendelet hatálybalépését követően létesített új légszennyező források körül.

A település területén a Közép-dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség nem tart nyilván légszennyező pontforrást, illetve diffúz forrást.

Sárpilis község kiváló mezőgazdasági adottságú területekkel rendelkezik, hagyományosan az agrárgazdálkodás biztosítja a lakosság túlnyomó többségének megélhetését. A földterületek és a mezőgazdasági üzem magántulajdonban vannak. Az állattartásnak is nagy hagyományai vannak: a privatizált tsz major sertéstelepe magántulajdonban működik, és a Szekszárdi Mezőgazdasági Rt. szarvasmarhatelepe is jelentős nagyüzem. A háztáji állattartás napjainban már nem jellemző.

Meteorológiai ismeretekre támaszkodva elmondhatjuk, hogy labilis időjárási viszonyok esetén általában erőteljes a függőleges irányú turbulens hígulás mértéke, ezért a közelben (~100 m-en belül) is csak gyengén érzékelhetők a kellemetlen szagok. Az év folyamán azonban előfordulhatnak olyan időjárási feltételek is, amikor gyenge és lamináris a légáramlás, nincs turbulens és dinamikus keveredés az alsó légkörben, esetleg erős a talajközeli hőmérsékleti inverzió, s az ilyen légköri feltétel kedvez a légszennyező anyagok, így a szaganyagok feldúsulásának is a felszínközeli légtérben. Az állattartó telepek környezetében esetlegesen keletkező bűz elsősorban a meleg nyári, szélcsendes esti órákban, valamint a szmog típusú helyzet kialakulására kedvező időjárási feltételek között válhat érzékelhetőbbé.

A településen ipari jellegű vállalkozás a külterületen működő lakatos műhely, melynek légszennyező hatásával nem kell számolni.

A település egyik lehetséges fejlődési iránya a falusi turizmus elterjedése. A környék egyik fő vonzereje a tiszta, egészséges levegő, mely szintén a kedvező légszennyezettségi állapot fenntartásában teszi érdekeltté a községet.

3.2.4.3.3. Közlekedés

A közlekedési emissziókat a szén-monoxid, nitrogén-oxidok, korom és kén-dioxid szennyezőanyagok jellemzik. A településen a közlekedési kibocsátás mértéke nem jelentős. A településen keresztülhaladó 5113. sz. út forgalma nem számottevő (ÁNF = 453), az általa okozott levegőterhelés elhanyagolható. Az út forgalmi adatai a zajvédelmi fejezetben találhatóak. A forgalom és az ezzel járó légszennyezőanyag kibocsátás nyáron és a mezőgazdasági munkák idején éri el maximumát. Az emberi egészségre veszélyes mértékű koncentrációk feltételezhetően ezekben az időszakokban sem fordulnak elő.

A település levegő minőségével kapcsolatban figyelembe kell venni a településen található utak kiépítettségét. Lokális problémát okozhat ugyanis a burkolatlan utak mentén felvert por. Sárpilis belerületi útjainak teljes hossza szilárd burkolatú, a külterületi utak viszont burkolatlanok, amely a porfelverődés mértékét növelhetik.

3.2.4.4. Hulladékkezelés

A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény szerint hulladéknak minősül bármely, a törvény 1. számú melléklete szerinti kategóriák valamelyikébe tartozó tárgy vagy anyag, amelytől birtokosa megválnak, megválni szándékozik, vagy megválni köteles. Minden tevékenységet úgy kell megtervezni és végezni, hogy az a környezetet a lehető legkisebb mértékben érintse, illetve a környezet terhelése és igénybevétele csökkenjen, ne okozzon környezetveszélyeztetést, illetve környezetszennyezést, biztosítsa a hulladékképződés megelőzését, a keletkező hulladék mennyiségének és veszélyességének csökkentését, a hulladék hasznosítását, környezetkímélő ártalmatlanítását.

A törvény külön szabályokat tartalmaz a települési szilárd és folyékony hulladékokra, valamint a veszélyes hulladékokra vonatkozóan. A települési hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeit a 213/2001. (IX. 14.) Korm. rendelet szabályozza. A rendelet kiterjed a települési szilárd és a települési folyékony hulladékokra egyaránt.

3.2.4.4.1. Települési szilárd hulladék

A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. tv. szerint a települési önkormányzatok feladata az ingatlan tulajdonosoknál keletkező települési hulladékok kezelésére vonatkozó hulladékkezelési közszolgáltatás szervezése és fenntartása. Sárpilis község önkormányzatának képviselő-testülete 2004-ban alkotta meg a település hulladékgazdálkodási tervét (8/2004. (IX.29.) Kt. sz. rendelet).

A településen keletkezett hulladék összetétele rendkívül inhomogén, nagy szervesanyag tartalmú háztartási hulladék mellett tartalmaz még vegyes kerti és veszélyes hulladékot (növényvédőszeres göngyöleg, lejárt szavatosságú gyógyszer, használt elem stb.) is, ezért elhelyezését rendkívüli gondossággal kell megoldani.

Jelenleg a háztartásokban és a község vállalkozóinál keletkezett kommunális hulladék gyűjtése és elszállítása szervezett formában történik. A hulladék begyűjtését az önkormányzattal szerződésben álló ALISCA TERRA Kft. (Szekszárd) végzi, aki el is szállítja a településről a hulladékot a szekszárdi hulladéklerakóba. A hulladékok elszállítása hetente egy alkalommal történik. Szervezett lomtalantást évente kétszer (tavasszal és ősszel) végeznek. Sárpilisen a szelektív hulladékgyűjtés még nem valósult meg. A jövőben ez az egyik legfontosabb hulladékgazdálkodási feladat lesz.

A településen tervezett fejlesztések a kommunális szilárd hulladék mennyiségét jelentős mértékben nem növelik

3.2.4.4.2. Termelési hulladék

Termelési hulladék a gazdálkodó szervezetek termelő és szolgáltató tevékenységéből származik. A településen olyan jellegű tevékenységet nem folytatnak, amelyből jelentős mennyiségű termelési hulladék keletkezik. A keletkező kis mennyiségű fa, papír hulladék vegyes tüzeléssel, égetéssel kerül hasznosításra. Az égetéssel nem ártalmatlanítható hulladékok - a kis mennyiségre való tekintettel - a kommunális hulladékkal együtt a közszolgáltató által kerülnek elszállításra.

A termelési hulladékok közé sorolható az állati ürülék, vizelet és trágya és az elkülönítve gyűjtött és nem a képződés helyén kezelt folyékony hulladék (hígtrágya), amely a hulladékok jegyzékéről

szóló 16/2001. (VII. 18.) KöM rendeletben is besorolást nyert (EWC: 02 01 06).

Sárpilisen egy sertéstelep, egy szarvasmarhatelep és egy kisebb állattartó telep (szarvasmarha-, sertés-, juhtartással) működik. A jelenlegi állattartás mellett a településen keletkező trágya elhelyezése, kezelése nem jelent problémát.

A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II.7.) Korm. rendelet melléklete alapján a település a nitrátérzékeny területek közé tartozik. A rendelet célja a vizek védelme a mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szemben, továbbá a vizek meglévő nitrátszennyezettségének csökkentése.

3.2.4.4.3. Veszélyes hulladék

A hulladékok között megkülönböztetett figyelemmel kell kísérni a veszélyes hulladékok sorsát. A veszélyes hulladékokkal kapcsolatos tevékenységeket a 98/2001. (VI. 15.) Korm. rendelet szabályozza, mely többek között leírja, hogy az a gazdálkodó szervezet köteles gondoskodni a veszélyes hulladék környezetszennyezést nem okozó kezeléséről és ártalmatlanításáról, amelynél az keletkezik. A településen veszélyes hulladék képződésével járó tevékenységet nem folytatnak.

Sárpilis területén a környezet állapotának védelmében jelentős mennyiségű termelési- és veszélyes hulladékkal járó tevékenységeket nem célszerű engedélyezni. Természetesen csekély mennyiségű és jól kezelhető veszélyes hulladék keletkezését okozó tevékenység folytatását nem szabad kizárni, de a hulladékok kezelését szigorúan felügyelni kell.

3.2.4.4.4. Egyéb hulladék

A hulladékok egyik speciális fajtája az állattenyésztés során keletkező állati tetem. Az állategészségügyről szóló 2005. évi CLXXVI törvény szerint az állati eredetű melléktermék, így különösen az elhullott állat tetemének elszállításáról, ártalmatlanná tételéről külön jogszabályban előírt módon az állattartó (tulajdonos), illetőleg, ha a tulajdonos ismeretlen, akkor az állati hulladék helye szerint illetékes települési önkormányzat köteles gondoskodni. Kivételt képez a mellékletben megnevezett állatbetegségek megelőzése, felderítése és felszámolása során keletkezett állati eredetű melléktermék ártalmatlanná tétele, mely állami feladat, így annak végrehajtásáról az állati eredetű melléktermék helye szerint illetékes állomás intézkedik.

Az állati hulladékok kezelésének és a hasznosításukkal készült termékek forgalomba hozatalának állat-egészségügyi szabályairól szóló 71/2003. (VI.27.) FVM rendelet előírásai alapján

- Állati hulladékot 2005. december 31-ig lehetett elhelyezni állati hulladéktemetőben.
- Valamennyi jelenleg működő állati hulladéktemető (döngút) működését környezetvédelmi szempontból 2003. december 31-ig felül kellett vizsgálni.
- 2006. január 1. után elföldelni csak az elhullott, 50 kg-nál nem nagyobb össztömegű kedvtelésből tartott állatokat, az elhullott baromfit, a 3 hetesnél fiatalabb malacot, szopósbaránnyt, kecskegidát, borjút, évente legfeljebb 50 kg össztömegig, továbbá azon állati hulladékot lehet, melynek szállítása jelentős köz- vagy állat-egészségügyi kockázattal jár.
- Új állati hulladéktemető létesítése nem engedélyezhető.
- Az állati hulladéktemetőket csak a kerületi főállatorvos engedélyével lehet megbontani.

- A felhagyott állati hulladéktemető területén 30 évig mezőgazdasági művelést nem szabad folytatni. Ezt a tilalmat e rendelet alapján az ingatlan-nyilvántartásba be kell jegyeztetnie a földrészlet tulajdonosának.

A község területén dögmű, dögműkonténer nincsen. A háztartásokban elhullott állatokat elföldelik. Az állattartó telepek önálló állati hulladékgyűjtő konténerrel rendelkeznek, ahonnan szükség esetén a solti ATEV Rt. szállítja el a tetemeket.

A Szekszárd és Térsége Többcélu Kistérségi Társulás megbízása alapján Ócsény község területén átmeneti állati hulladékgyűjtő és -tároló telep épül. Az épülő telep befogadja majd Szálka, Alsónána, Várdomb, **Sárpilis** és Decs állati hulladékát is, így megoldódik Sárpilis községben is az állati hulladék szabályszerű gyűjtése.

A település állattartás szempontjából kedvező adottságait ki kell használni, ami az állatállomány ésszerű növekedését jelentheti. A falusi turizmusnak ugyancsak része lehet a háztáji állattartás növekedése. Tehát a jelenleg keletkező csekély mennyiségű állati hulladék növekedése várható.

3.2.4.5. Zaj elleni védelem

A tervezés során alapvető feladat a lakosság megfelelő környezeti komfortérzetének biztosítása érdekében a zajhelyzet vizsgálata. Az akusztikai vizsgálat során a beépített környezet zajhelyzetét értékeltük, valamint a tervezési terület beépítési lehetőségének környezetvédelmi megalapozását végeztük el. Ennek során értékelésre került a zaj kibocsátó létesítmények hatása a határoló települési környezetre.

Annak érdekében, hogy a tervezési területen építendő létesítmények a környezetükben élő lakosságot a legkisebb mértékben zavarják, illetve a jogszabályban meghatározott és a község képviselőtestülete által elfogadott előírásokat kielégítsék, a terv készítése során vizsgálni kell a tervezési területen kialakítandó zajforrások környezetre gyakorolt hatását, valamint a környezet domináns zajforrásainak kölcsönhatását.

A helyi zaj- és rezgésvédelmi szabályokat a népjóléti miniszter által a környezetvédelmi és területfejlesztési miniszterrel egyetértésben meghatározott keretek között az önkormányzat állapítja meg. Sárpilis községnek helyi zajvédelmi rendeleti nincs.

3.2.4.5.1. A közlekedés hatása

A lehetséges közlekedési zajforrások a következők lehetnek:

- közút
- vasút
- repülő
- egyéb közlekedési létesítmények

A településen csak a közúti és a vasúti közlekedésből eredő zajterheléssel kell számolni, vízi közlekedés nincs, a megye felett húzódó légifolyosók zajai nem számottevőek.

Közút:

A közút zajterhelésének nagyságát az alábbi tényezők befolyásolják:

- A forgalom nagysága, összetétele, sebessége, valamint a forgalomáramlás változásai (konvoj, gyorsítás, fékezés).
- Az észlelési pont és a zajforrás távolsága, magassági viszonyok, valamint a közbenső terepviszonyok beépítés.
- Az út meredeksége, szabályozási szélessége, a burkolat típusa.
- A talaj, a felszín akusztikai tulajdonságai.
- A járműpark műszaki állapota.
- Légköri viszonyok (hőmérséklet, szél stb.)

A település az 5113. számú Öcsény-Várdomb **összekötőúton** közelíthető meg, amely átszeli Sárpilis belterületét. Az út forgalmi adatait az alábbi táblázat tartalmazza. A közúti forgalom mértékét 2002 évi forgalomszámlálási adatok alapján határoztuk meg, melynek alapjául az Állami Közúti Műszaki és Információs Kht által 2003. év májusában kiadott, az „Országos közutak 2002. évre vonatkozó keresztmetszeti forgalma” című anyaga szolgált. Az adatok alapján számítással meghatároztuk a közúti közlekedés által okozott környezeti zajterhelést az ÚT 2-1.302. számú útügyi műszaki előírás alapján.

A közúti közlekedés által okozott zaj a 7,5 m-es referencia távolságon:

5113. számú főút 8775. számú számlálóállomás

Járműkategória		
I.	II.	III.
(jármű/nap)		
342	88	23

$$\dot{A}NF_1=342$$

$$\dot{A}NF_2=88$$

$$\dot{A}NF_3=23$$

Egyes járműkategóriákhoz tartozó nappali óraforgalom:

$$Q_{1n}=0,91 \cdot \dot{A}NF_1/16 =19$$

$$Q_{2n}=0,91 \cdot \dot{A}NF_2/16 =5$$

$$Q_{3n}=0,90 \cdot \dot{A}NF_3/16 =1$$

Egyes járműkategóriákhoz tartozó éjszakai óraforgalom:

$$Q_{1e}=0,09 \cdot \dot{A}NF_1/8 =4$$

$$Q_{2e}=0,09 \cdot \dot{A}NF_2/8 =1$$

$$Q_{3e}=0,1 \cdot \dot{A}NF_3/8 =0$$

Az egyenértékű A-hangnyomásszint értéke:

(Egyenletesen áramló forgalom esetén)

LAeq₁	nappal	53,0 dB
	éjjel	46,0 dB
LAeq₂	nappal	51,4 dB
	éjjel	44,4 dB
LAeq₃	nappal	49,6 dB
	éjjel	43,1 dB

LAeq (d=7,5 m)	nappal	56,3 dB
	éjjel	49,4 dB

$v_1, v_2, v_3 = 50$ km/h

A környezeti zaj határértékeit a 8/2002. (III. 22.) KöM - EüM. sz. rendelet tartalmazza. A rendelet 3. sz. melléklete rögzíti a közlekedéstől származó zaj új tervezésű és megváltozott területfelhasználási területeken megengedett egyenértékű A-hangnyomásszintjeit.

Gyűjtőút, összekötőút és bekötőút:

Területi funkció	Megengedett egyenértékű A-hangnyomásszint LAeq, dB	
	nappal 6-22 ^h	éjjel 22-6 ^h
Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű)	60	50

A zajkibocsátás és a zajterhelési határérték összehasonlítása alapján, megállapíthatjuk tehát, hogy az út középvonalától 7,5 m távolságra a közlekedés okozta zajterhelés sem nappal, sem éjszaka **nem haladja** meg a lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias telepszerű beépítéssel) funkciójú területekre vonatkozó határértékeket.

Vasút:

Sárpilis a 46. számú Sárbogárd-Bátaszék **vasútvonalon** közelíthető meg, amely a település külterületét érinti. A Sárpilis-Várdomb vasútállomás közelében jórészt mezőgazdasági területek, valamint néhány lakóingatlan (Szabó tanya) található.

A környezetvédelmi határértékek betarthatóságának vizsgálatához szükséges – a Sárpilis településen áthaladó egyvágányú nem villamosított mellékvonal - évi vasúti forgalom adatait a Magyar Államvasutak Forgalmi Igazgatóság, Pécsi Forgalmi Területi Központja bocsátotta rendelkezésünkre, melyeket az alábbi táblázatban összesítettünk.

SÁRPILIS KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVE

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

Vonatfajta		Vonatszám db	Sebesség km/h	Hossz m
Belföldi expressz (IP)	nappal	4	80	28
	éjjel	-	-	-
Belföldi gyors (Bgy)	nappal	6	80	100
	éjjel	1	80	100
Távolsági személy (TSz)	nappal	8	80	90
	éjjel	2	80	90
Helyi személy (HSz)	nappal	5	60	42
	éjjel	2	60	42
Tolató teher (Tt)	nappal	4	40	100
	éjjel	-	-	-

A fenti adatok segítségével közelítő számítással meghatározzuk a vasúti közlekedés által okozott környezeti zajterhelést az MSZ 07-2904-1990. számú „Vasúti közlekedési zaj számítása” című szabvány alapján, majd a 8/2002. (III. 22.) KöM-EüM együttes rendelet zajterhelési határértékei alapján vizsgáljuk azok betarthatóságát.

A forgalmi adatok alapján a nappali és éjszakai mértékadó forgalom vonatfajtánként a következő:

Mértékadó nappali forgalom

$$Q_{IPn} = 0,25$$

$$Q_{Bgy n} = 0,38$$

$$Q_{TSzn} = 0,5$$

$$Q_{HSzn} = 0,31$$

$$Q_{Ttn} = 0,25$$

Mértékadó éjszakai forgalom

$$Q_{Ipe} = -$$

$$Q_{Bgye} = 0,06$$

$$Q_{TSze} = 0,13$$

$$Q_{Hsze} = 0,13$$

$$Q_{Tte} = -$$

A Sárpilis települést érintő, egyenes vonalvezetésű vasútvonaltól 25 m távolságban - akadálytalan zajterjedést feltételezve - az egyes vonatfajták egyenértékű A-hangnyomásszintjét a

$$L_{Aeqi(25)} = L_{oi} + 10 \lg Q_i + 10 \lg \frac{l_i}{l_{oi}} + 20 \lg \frac{v_i}{v_{oi}} \quad \text{képlettel számítottuk.}$$

ahol

L_{oi} az *i*-edik fajtájú vonat vonatkoztatási egyenértékű A-hangnyomásszintje

Q_i az *i*-edik fajtájú vonat mértékadó forgalma

l_i az *i*-edik vonatfajta hossza

l_{oi} vonatkoztatási vonathossz

v_i az *i*-edik vonatfajta tényleges vonatsebessége

v_{oi} vonatkoztatási sebesség

Az egyes vonatfajták számított **egyenértékű A-hangnyomásszintjét** az alábbi táblázat tartalmazza:

Vonattípus	L _{Aeqi} (dB)	
	nappal	éjjel
Belföldi expressz	39,1	-
Belföldi gyors	46,1	38,1
Távolsági személy	46,9	41,0
Helyi személy	39,0	35,2
Tolató teher	38,5	-

A táblázat adatai alapján számított **eredő egyenértékű A-hangnyomásszint** értéke:

nappal **50,5 dB**

éjjel **43,5 dB**

A vasúti mellékvonaltól K-i irányban, mintegy 100 m-re védendő létesítmények, lakóingatlanok találhatóak. A 8/2002. (III. 22.) KöM-EüM együttes rendelet 3. számú melléklet 2. pontja szerint a *lakóterület* (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű) területi funkciónak megfelelő zajterhelési határérték

Nappal (06-22 óráig) 60 dB(A)

Éjjel (22-06 óráig) 50 dB(A)

A zajkibocsátás és a zajterhelési határérték összehasonlítása alapján, megállapíthatjuk tehát, hogy a vasút középvezetéstől 25 m távolságra a közlekedés okozta zajterhelés sem nappal, sem éjszaka **nem haladja** meg a lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias telepszerű beépítéssel) funkciójú területekre vonatkozó határértékeket.

A vasút közvetlen környezetében védendő épületek, lakóházak kialakítását nem tervezik.

A községben az idegenforgalom fejlődése mellett várható a forgalom további növekedése, ezért várhatóan zajcsökkentési intézkedéseket kell majd fogantatosítani.

3.2.4.5.2. Szórakoztató létesítmények

Sárpilis községben nincs zenés szórakozóhely. A sport és szórakoztatóipari létesítmények hangosító berendezéseinek működésére helyi képviselőtestületi rendeletben kell zajterhelési határértéket megállapítani. biztosítani kell az üzemeltetés során a zajt kibocsátó létesítmény környezetében élő lakosság nyugalmának indokolatlan zavarását. A létesítmények működését célszerű úgy szabályozni, hogy a létesítéshez, üzemeltetéshez kapcsolódó tevékenység (parkolás stb.) zavaró hatása is kiküszöbölhető legyen.

3.2.4.5.3. Üzemi zajforrások hatása

Sárpilis belterületén jelentős zajkibocsátást okozó telephely nem található. A községben működő vállalkozások által okozott zaj a közvetlen környezetükben lehet zavaró hatású, de ilyen jellegű lakossági panasz még nem merült fel.

A telephelyeken a tevékenység úgy végezhető, illetve a fejlesztést úgy kell tervezni, hogy a környezetbe jutó zaj a 8/2002. (III. 22.) KöM-EüM együttes rendeletben előírt zajterhelési határértéket ne haladja meg. A zajterhelési határértékek teljesüléséről az üzemeltetőknek minden üzemelési körülmény esetén gondoskodnia kell.

A 8/2002. (III. 22.) KöM-EüM együttes rendelet szabályozza az épületek különböző zajtól védendő helyiségekben megengedhető zajterhelési határértékeket is a. A rendelet szerint az

a) az épület rendeltetésszerű használatát biztosító különböző technikai berendezésektől (pl. felvonóktól, kazánoktól, szivattyúktól, szellőző- és klímaberendezésektől vízellátási, csatornázási, fűtési, világítási berendezésektől) és

b) az épületen belül vagy azzal szomszédos épületben folytatott termelő vagy szolgáltató tevékenységtől, illetve az ehhez alkalmazott géptől, berendezéstől, egyéb zajforrástól együttesen származó zaj terhelési határértékeit az alábbiak szerint alakulnak:

Sor-szám	Zajtól védendő helyiség	Határérték (LTH) az LAM megítélési szintre (dB)	
		nappal 6-22 óra	éjjel 22-6 óra
1.	Kórterem és betegszobák	35	30
2.	Kórházak, rendelőintézetek kezelő- és műtőhelyiségei	35	
3.	Egyéb orvosi rendelő- és kezelőhelyiségek	40	
4.	Tantermek, előadó- és foglalkoztató termek bölcsődékben, óvodákban és oktatási intézményekben; ülés- és tárgyalótermek; könyvtári olvasótermek; tanári szobák; intézmények akusztikai szempontból igényes irodahelyiségei	40	
5.	Lakószobák lakásokban, szociális otthonokban, üdülőkben	40	30
6.	Lakószobák szállodákban, panziókban, munkásszállókban, diákotthonokban, üdülőházakban	45	35
Sor-szám	Zajtól védendő helyiség	Határérték (LTH) az LAM megítélési szintre (dB)	
		nappal 6-22 óra	éjjel 22-6 óra
7.	Étkezőkonyha, étkezőhelyiség lakásokban	45	
8.	Szállodák, panziók, üdülők, szociális otthonok, munkásszállók és diákotthonok közös helyiségei	50	
9.	Éttermek, eszpresszók	55	
10.	Kereskedelmi, vendéglátó épület eladóterei, illetve vendéglátó helyiségei; várótermek; intézmények akusztikai szempontból kevésbé igényes helyiségei	60	

A településen jelentős zajjal járó tevékenységet nem célszerű, és nem is lehetséges engedélyezni, amennyiben a település idegenforgalmi adottságait is ki kívánják használni.

3.2.5. Közművek

3.2.5.1. Vízellátás

Sárpilis község teljes belterületén biztosított a vezetékes vízzel való ellátás. Az ivóvízhálózatot a Dél-Tolna Közmű Üzemeltető és Szolgáltató Kft. szolgáltatja. A vízellátó rendszer vizét a decsi

községi törpevízmű vízbázisa biztosítja. A Sárpilis községi vízműhöz vízműtelepi létesítmény, illetve víztorony nem tartozik, a községi elosztóhálózat a Decsi vízmű szerves része.

A települési ivóvízhálózat kiépítettsége 100 %-os, a házi bekötések száma: 216 db. A település 2006. évi vízfogyasztása: $17\,300\text{ m}^3/\text{év} = 47,4\text{ m}^3/\text{nap}$ volt. Az ivóvíz biztosítása hosszútávon megoldottnak tekinthető.

3.2.5.2. Szennyvízelhelyezés

A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. tv. szerint a települési önkormányzatok feladata az ingatlantulajdonosoknál keletkező települési hulladékok, ezen belül a települési folyékony hulladék kezelésére hulladékkezelési közszolgáltatás szervezése és fenntartása.

A közszolgáltatás kiterjed a települési folyékony hulladék ideiglenes tárolására szolgáló létesítmény kiürítésére és a települési folyékony hulladék elhelyezés céljából történő elszállítására is.

A közszolgáltatás keretében a közszolgáltatónak az ingatlantulajdonostól, a gyűjtés helyéről a települési folyékony hulladékot az ingatlantulajdonos előzetes bejelentése alapján, az ideiglenes tárolásra szolgáló létesítmény kapacitásától függően kell elszállítania.

Az illetékes vízügyi hatóság - a szakhatóságok véleményének figyelembevételével, a jegyző véleményének kikérésével, valamint az üzemeltetővel történt egyeztetést követően - határozza meg, hogy a települési folyékony hulladék elhelyezésére, az üzemeltető rendelkezésére álló szennyvíztisztító telepek közül melyik vehető igénybe.

A 213/2001. (XI. 14.) Korm. rendelet szerint települési folyékony hulladéknak minősül az a szennyvízelvezető hálózaton, illetve szennyvíztisztító telepen keresztül el nem vezetett szennyvíz, amely

- emberi tartózkodásra alkalmas épületek szennyvíztároló létesítményeinek és egyéb helyi közműpótló berendezéseinek üritéséből,
- a nem közüzemi csatorna- és árokrendszerekből, valamint
- a gazdasági, de nem termelési, technológiai eredetű tevékenységből származik.

A község 2003 óta rendelkezik szennyvízhálózattal, mely lehetővé teszi, hogy a község teljes területéről elvezethető legyen az összegyűjtött szennyvíz, amelyet az ócsényi szennyvíztelep tisztít meg. A tisztított szennyvíz befogadója a Szekszárd-Bátai főcsatorna, fő befogadó a Duna. A 4611 m hosszú szennyvízcsatorna hálózat állapotát tekintve jó, eddig 199 lakás csatlakozott rá. A közművesített területeken adminisztratív eszközök segítségével kell szorgalmazni és a lakosságot anyagilag érdekeltté tenni a szennyvízhálózatra történő rácsatlakozásra.

A még működő közműpótló gyűjtőmedencék egy része vízzáróan kialakított, míg a régebben épült medencék vízzárósága bizonytalan, vagy nem megoldott, ezért gyakorlatilag szikkasztóként működik. Az így talajba kerülő szennyvíz közvetlenül terheli a talajvizet. Az elszikkasztott szennyvíz mennyiségére adatok nem állnak rendelkezésre. A szennyvízcsatornára való rákötések számának növelésével a kibocsátás mértéke folyamatosan csökkenthető, illetve megszüntethető.

A szigetelt tárolókban gyűjtött folyékony kommunális hulladék elszállítására vonatkozóan az önkormányzatnak nincs szerződése vállalkozóval. A szippantott szennyvíz szállítási helyéről a helyi hatóságnak nincs információja.

A 2003. január 1. óta hatályban lévő Nemzeti Települési Szennyvíz-elvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programról szóló módosított 25/2002. (II. 27.) Korm. rendelet szerint Sárpilis 2.000 lakosegyenérték feletti terhelésű agglomeráció települése. Az agglomeráció központja Decs, ide tartozó települések még Ócsény és Várdomb. A kormányrendelet 2. §-a szerint kijelölt szennyvíz-elvezetési agglomerációk területén a települési szennyvizek közműves szennyvíz-elvezetését és a szennyvizek biológiai szennyvíztisztítását, illetőleg a települési szennyvizek ártalommentes elhelyezését meg kell valósítani, legkésőbb 2015. december 31-ig a 2000-10 000 lakosegyenérték terheléssel jellemezhető szennyvízkibocsátású szennyvíz-elvezetési agglomerációk területén.

A településen élővízbe történő engedélyezett szennyvízkibocsátás nincs. Ipari jellegű szennyvíz képződésével járó tevékenységet nem folytatnak.

3.2.5.3. Csapadékvíz-elvezetés

Sárpilis község belterületi csapadék vízvezetése nyílt árokrendszerrel történik. A csapadékvízvezetés szempontjából kedvezőtlen, hogy a település belterületén a domborzati viszonyok tekintetében jelentős szintkülönbségek nincsenek, így a vízvezető árkok egy része szikkasztó árokként funkcionál. A terv távlatán belül feladat a belterületi nyílt árokrendszer folyamatos karbantartása.

3.2.5.4. Villamos energia

Az elektromos energiaellátás megfelelő, a közvilágítás rekonstrukciója 2001-ben történt meg.

3.2.5.5. Fűtési energiaellátás

Sárpilis község kiépített földgázhálózattal rendelkezik, a hálózatra való rákötések aránya 30% körüli, bár a hálózat szállítókapacitása a teljes település ellátását tudná biztosítani. A többi háztartásban a fűtést vegyes tüzeléssel oldják meg.

3.2.6. Demográfia

Sárpilis népességszáma 706 fő, az elmúlt évtizedekben stagnálás tapasztalható.

Országos tendencia a népesség fogyása, a társadalom elöregedése. E tendencia megállítása elsősorban az országos társadalom- és szociálpolitikai intézkedések, illetve az ország gazdasági kondíciói alakulásának függvénye. A népességcsökkenés részben a jobb munkalehetőségek miatti városokba áramlásból, részben az országosan tapasztalható kedvezőtlen demográfiai tendenciákból fakad. A település népesség-megtartó erejének javítása önkormányzati feladat. A legfőbb népességmegtartó erő, ha a lakosság megélhetése, foglalkoztatottsága megfelelő szinten helyben biztosított.

3.2.7. Gazdasági tevékenységek

Sárpilis kiváló mezőgazdasági adottságú területen fekszik, az agrárgazdálkodás biztosítja a lakosság túlnyomó többségének megélhetését.

A termőterületek megoszlása (hektár):

- szántó	1858
- gyümölcsös	3
- gyep	100
- erdő	18

Sárpilisnek szőlőhegye nincs, de a lakosság jelentős része foglalkozik szőlőtermesztéssel a várdombi és decsi szőlőhegyeken.

A Jó Barátság Szövetkezet 0131/25 hrsz-ú telepén terménytárolással és terményszárártással foglalkoznak, a telepen üzemel egy B15 típusú Bábólna szárító.

Sárpilisen jelentős állattenyésztő tevékenység működött a tsz keretében, a privatizált tsz-majorban (0129/5 hrsz.) jelenleg sertésenyésztéssel foglalkoznak, illetve a Szekszárdi Mezőgazdasági Rt. tehenészeti telepe is itt működik (0216/7 hrsz.). Magántulajdonú állattartó telep működik a 0131/19 hrsz-ú területen, ahol szarvasmarha-, juh- és sertésenyésztés folyik.

A mezőgazdaság jövője nagymértékben függ az értékesítési viszonyok alakulásától, illetve a hazai állami agrárpolitikától, az agrártámogatások rendszerétől. A jó termőképességű termőföldeket várhatóan a jövőben is művelni fogják. Törekedni kell a mezőgazdasági termények piacrajuttatási feltételeinek, raktározási lehetőségeinek, valamint helyi feldolgozásának fejlesztésére.

Sárpilis nem rendelkezik ipari létesítménnyel. Az egyetlen ipari jellegű vállalkozás a külterületen működő lakatos műhely.

3.2.8. Idegenforgalom

Sárpilis az idegenforgalom fejlesztéséhez több vonzó, de ma még nem kellően kihasznált adottsággal rendelkezik. A község fekvése, néprajzi hagyományai, kedvező környezeti állapota a természetbarát falusi üdüléshez rendkívül vonzó adottságot nyújtanak. A faluban néhány helyen foglalkoznak már falusi vendéglátással is kiegészítő tevékenységként.

3.3. A fennálló környezeti konfliktusok, problémák leírása és mindezek várható alakulása, ha a terv nem valósulna meg

3.3.1. Víz, csapadékvíz

Jelenlegi állapot:

- A település teljes belterületén biztosított a vezetékes vízzel való ellátás. Az ivóvízhálózatot a Dél-Tolna Közmű Üzemeltető és Szolgáltató Kft. üzemelteti. A vízellátó rendszer vizét a decsi községi törpevízmű vízbázisa adja. Az ivóvíz

biztosítása a településen hosszútávon megoldott.

- A község területén a csapadékvíz elvezetés rendszere egységesen nyílt árkos megoldással került megépítésre.

Javaslat:

- A felszíni vizek és a talaj terhelésének csökkentése, valamint a művi környezet állagának megóvása érdekében a csapadécsatornák és nyílt árkok építését, rekonstrukcióját a település teljes területére elő kell irányozni.

3.3.2. Szennyvíz

Jelenlegi állapot:

- A településen a szennyvizek gyűjtésére csatornahálózat épült, így a településen keletkező kommunális folyékony hulladék gyűjtése és ellenőrzött körülmények közötti leürítése nagyrészt megoldott, de vannak még háztartások, melyek nem csatlakoztak a csatornahálózatra.

Javaslat:

- Szorgalmazni kell, hogy minden lakás csatlakozzon a szennyvízhálózatra.

3.3.3. Hulladék

Jelenlegi állapot:

- A kommunális hulladék szervezett gyűjtése megoldott.
- Országos tapasztalatok alapján a vizsgált terület esetében is állítható, hogy a lakosság a kommunális hulladékba gyakran helyez veszélyes hulladékot.
- A településen keletkező állati tetemek elhelyezése nem megoldott.
- Az állattartó telepeken keletkező állati tetemeket konténerekben helyezik el, és a Solti ATEV Rt. –vel szállítatják el.

Javaslat:

- Szükséges a hulladékkezelés jogszabályi megfelelőségének folyamatos biztosítása.
- Az illegális lerakókat fel kell számolni.
- Törekedni kell a szelektív hulladékgyűjtés bevezetésére.
- Települési szinten meg kell szervezni a háztartásokban keletkező veszélyes hulladékok elkülönített gyűjtését.
- A községben keletkező állati hullák gyűjtésére zárt, szivárgásmentes gyűjtőkonténerek elhelyezését javasoljuk, ahonnan az ATEV Rt. megfelelő gyakorisággal szállíthatja el a tetemeket solti telepére.

A település területén a környezet állapotának védelmében jelentős mennyiségű termelési- és veszélyes hulladékkal járó tevékenységeket nem célszerű engedélyezni. Természetesen csekély mennyiségű és jól kezelhető veszélyes hulladék keletkezését okozó tevékenység folytatását nem szabad kizárni, de a hulladékok kezelését szigorúan felügyelni kell.

3.3.4. Levegő

Jelenlegi állapot:

- A településen a fűtés gáz (30%) és vegyes tüzeléssel (70%) történik, az ebből eredő légszennyezőanyag-kibocsátás elhanyagolható.
- A településen a forgalomból eredő levegőszennyezés elhanyagolható.
- A levegő portelhetésére számíthatunk mezőgazdasági munkák idején, amikor a talajmunkák során jelentős mennyiségű por kerül a levegőbe, valamint megnövekszik a tehergépjármű forgalom.
- Az állattartó telepek környezetében keletkező bűz elsősorban a meleg nyári, szélcsendes esti órákban, valamint a szmog típusú helyzet kialakulására kedvező időjárási feltételek között válhat érzékelhetőbbé.

Javaslat:

- A nagy kiterjedésű, összefüggő szántóföldek között mezővédő erdősávok telepítése javasolt.
- A nagyüzemi állattartásból eredő bűzszennyezés csökkentésére a lakóterületek és az állattartó telepek közé szintén védősáv telepítése javasolt. A védősávok település- és tájlesztéskor szempontból is pozitív szerepet töltenek be.
- Szorgalmazni kell a háztartások gázhálózatra való csatlakozását.

3.3.5. Zaj

Jelenlegi állapot:

- A település területén a közlekedésből származó zaj- és rezgésterhelés jelentős problémát nem okozhat, mivel alacsony a településen áthaladó 5113. számú összekötőút forgalma.
- A települést érintő vasútforgalom a külterületen halad át, így az a belterületet nem terheli.

Javaslat:

- Az új létesítmények telepítésénél fokozott figyelmet kell fordítani a zajvédelmi határértékek, előírások betartására. Ezek használatbavétele, üzembe helyezése során műszeres mérésekkel kell ellenőrizni, illetve igazolni a megengedett zajterhelési határértékek teljesülését.
- Törekedni kell arra, hogy a zaj- és rezgésártalmak minimalizálására már a telepítéskor történjenek intézkedések.

3.4. A terv megvalósulásával közvetlenül vagy közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása, különös tekintettel azokra a tervelemekre, tervezett intézkedésekre, amelyek:

- 3.4.1. Természeti erőforrás közvetlen igénybevételét vagy környezetterhelés közvetlen előidézését jelentik.

A tervbe vett fejlesztések természeti erőforrások közvetlen igénybevételét, vagy közvetlen környezetterhelést nem idéznek elő.

3.4.2. Olyan társadalmi, gazdasági folyamatokat váltanak ki, vagy ösztönöznek, amelyek közvetett módon környezeti következménnyel járhatnak

A településrendezési terv intézkedéseinek megvalósulása esetén várható a községben az idegenforgalom növekedése, ami célja is a tervnek. Az idegenforgalom növekedése természetesen a közúti forgalom növekedésével fog járni. A forgalommnövekedés miatt a közúti forgalomból származó zajterhelés és légszennyezőanyag kibocsátás fokozatos emelkedése várható, amelynek mértéke azonban nehezen becsülhető. A jelenlegi zaj- és légszennyezettségi adatok ismeretében a zajterhelés szintentartása érdekében javasoljuk a zajterhelés alakulásának figyelemmel kísérését és szükség esetén intézkedések fogantatását.

3.5 A terv megvalósítása esetén várható, a környezetet érő hatások, környezeti következmények előrejelzése

- A szabályozási tervben foglalt és az egyéb környezetvédelmi jogszabályi előírások, betartásával az új területeken épülő épületek, létesítmények egyéb hatásai a jelenlegi területhasználatokra nem jelentenek veszélyt, a természeti környezetet károsan nem befolyásolja.
- A szántóterületeken tervezett erdősítés és zöldterület-kialakítás természetvédelmi és környezetvédelmi szempontból kedvezőbb állapotot hoz létre. A területeken a kibocsátások csökkenéséhez vezet. A környezetre gyakorolt hatás kedvező.

Egyéb környezeti konfliktusok a tervben foglaltak megvalósulása esetén nem keletkeznek.

4. A terv megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezetre káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére, monitoringozására vonatkozó javaslatok

A terv megvalósítása nem jár jelentős környezetre káros hatásokkal. Az épületek létesítése során a megfelelő szennyvízkezelésre, a csapadékvíz elvezetésre és a települési hulladék kezelésére fokozott figyelmet kell fordítani.

A tervben foglaltak a közúti forgalom növekedését okozhatják, de a forgalomból eredő zajterhelés és porszennyezés még nem lehet zavaró hatású. Javasoljuk, hogy a település kritikus pontjain és a kritikus időszakokban évente, két évente a közlekedési zaj és porszennyezés mértékét méréssel ellenőrizték és szükség esetén tegyenek intézkedéseket a káros hatások csökkentése érdekében.

Dombóvár, 2007. június